

ગુજરાત યુનિવર્સિટી

સંસ્કૃત

પ્રથમ વર્ષ બી.એ. (૨૦૦૪) ની પરીક્ષા માટે નિયત થયેલાં પાઠ્યપુસ્તકો

પ્રશ્નપત્ર

કરજિયાત : પ્રશિષ્ટ ગદ્ય અને પદ્ય	(૭૦ ગુણ)
Units : I સ્વપ્નવાસવદત્ત - કૃતિનો આસ્વાદ	૨૦ ગુણ
II સ્વપ્નવાસવદત્ત - અનુવાદ	૧૦ ગુણ
III કુમારસમ્ભવ (સર્ગ ૫) કૃતિનો આસ્વાદ	૧૫ ગુણ
IV કુમારસમ્ભવ (સર્ગ-૫) અનુવાદ	૧૦ ગુણ
V ભાસ, કાલિદાસનાં જીવન, સમય, કવન અને અપઠિત સંસ્કૃતમાંથી અનુવાદ (નોંધ : અનુવાદમાં ચારમાંથી બે એમ વિકલ્પ આપવા.)	૧૫ ગુણ

મરજિયાત : વિક્સનશીલ મહાકાવ્ય (Epic)

પ્રશ્નપત્ર ૧ :	(૭૦ ગુણ)
વાલ્મીકિકૃત રામાયણમાંથી સુન્દરકાણ્ડ નિયત-૧૫ સર્ગો, વડોદરાની આવૃત્તિ	
Units : I આર્ષ મહાકાવ્યની વિભાવના, રામાયણની વાચનાઓ અને સમીક્ષિતાવૃત્તિ	૧૦ ગુણ
II સુન્દરકાણ્ડ-સર્ગો ૧૦, ૧૩, ૧૮, ૧૯, ૨૦, ૨૧માંથી અનુવાદ અને સમજૂતી	૧૫ ગુણ
III સુન્દરકાણ્ડ-સર્ગો ૨૬, ૩૦, ૩૮, ૩૯, ૪૬, ૪૮, ૪૯, ૫૦ અને ૫૧માંથી અનુવાદ અને સમજૂતી	૧૫ ગુણ
IV સુન્દરકાણ્ડ : કૃતિલક્ષી વિવેચનાત્મક અભ્યાસ	૨૦ ગુણ
V આદિકાવ્ય-રામાયણ અને તદનુસારી કાવ્ય-સર્જન.	૧૦ ગુણ

ભલામણ કરેલી આવૃત્તિ

ઓરિયેન્ટલ રિસર્ચ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ, મ. સ. યુનિ. ઓફ બરોડા, વડોદરાની જી. સી. ઝાલા સંપાદિત આવૃત્તિ મુજબનો પાઠ

પ્રશ્નપત્ર ૨ :

(ક) કાદમ્બરીમાંથી મહાશ્વેતાવૃત્તાન્તનો અંશ,	(૭૦ ગુણ)
(ખ) સંસ્કૃત કાવ્ય સાહિત્યનો ઇતિહાસ	
Units : I કાદમ્બરી-મહાશ્વેતાવૃત્તાન્ત (અનુવાદ અને પૂર્વાપર સંદર્ભ)	૨૦ ગુણ
II મહાશ્વેતાવૃત્તાન્તનો આસ્વાદ અને કવિ પરિચય	૧૦ ગુણ
III કાવ્ય, નાટક અને ગદ્યકથાનાં ઉત્પત્તિ, વિકાસ અને લક્ષણો	૧૦ ગુણ
IV નીચેના કર્તાઓનો સમય અને કૃતિઓનો પરિચય : અશ્વધોષ, કાલિદાસ, ભારવિ, ભટ્ટી, માધ, શ્રીહર્ષ, જગન્નાથ, અમરુ, ભર્તૃહરિ, જયદેવ, ભાસ, શુદ્રક, વિશાખાદત્ત, ભટ્ટ નારાયણ, હર્ષદેવ, ભવભૂતિ, સુભન્ધુ, બાણ અને દણ્ડી.	૨૦ ગુણ
V ઉપર્યુક્ત કર્તાઓની કૃતિઓનું મૂલ્યાંકન.	૧૦ ગુણ

ભલામણ કરેલાં પુસ્તકો

૧. "સંસ્કૃત નાટકો" : એ. બી. કીથ
૨. "કલાસિકલ સંસ્કૃત લિટરેચર" : એ. બી. કીથ
૩. "હિસ્ટરી ઓફ સંસ્કૃત લિટરેચર" : એસ. કે. ડે
૪. "સંસ્કૃત સાહિત્ય કા ઇતિહાસ" : પં. બલદેવ ઉપાધ્યાય
૫. "પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ" : ડૉ. અમૃત ઉપાધ્યાય
૬. "સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય" : ડૉ. તપસ્વી નાન્દી
૭. "સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચયાત્મક ઇતિહાસ" : પ્રકાશન, સંસ્કૃત સેવા સમિતિ.

પ્રથમ વર્ષ બી.એ. (સંસ્કૃત) બીજા ગૌણ વિષયના પ્રશ્નપત્રનો અભ્યાસક્રમ

(ક) આપેલામાંથી કોઈ એક પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત નાટ્યકૃતિનો સર્વાંગી વિવેચનાત્મક અભ્યાસ : અભિજ્ઞાન શાકુન્તલમ્, ઉત્તર રામચરિત, મૃચ્છકટિક, મુદ્રારાક્ષસ. (નોંધ : પાઠ્યપુસ્તકોમાંથી અનુવાદ અને સંદર્ભવાક્યોના પ્રશ્નોની અપેક્ષા નથી.)	૪૦ ગુણ
(ખ) પદ્યાંશ-શતક કાવ્યો, સુભાષિતો અને રામાયણ-મહાભારતમાંથી પસંદ કરેલા ભાગોમાંથી આશરે બસો પંક્તિ.	૪૦ ગુણ

પ્રથમ વર્ષ બી.એ. ૨૦૦૪ની સંસ્કૃત બીજા ગોણ વિષયની પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્ર ૭ માટેનાં પાઠ્યપુસ્તકો

(ક) કાલિદાસનું અભિજ્ઞાન શાકુન્તલ		૪૦ ગુણ
(નોંધ : પાઠ્યપુસ્તકોમાંથી અનુવાદ અને પૂર્વાપર સંદર્ભનાં વાક્યોની અપેક્ષા નથી.)		
(ખ) ભર્તૃહરિના શતકત્રયમાંથી પસંદ કરેલા ૫૦ શ્લોકો		૩૦ ગુણ
'નીતિ શતક'માંથી :	૧૮. રે રે ચાતક	૩૫. સ્મૃતં ભવતિ તાપાય
૧. દિક્ કાલાઘનવચ્છિન્ના	૧૯. લાભશ્ચેદ્ગુણેન	૩૬. કિં કન્દર્પશરમ્
૨. પ્રસન્ન મણિમુદ્રેત્	૨૦. આરભ્મગુર્વી	૩૭. મતૈકુંભદલને
૩. લભેત સિકતાસુ	૨૧. વિપદિ ધૈર્યમથાભ્યુદયે જ્ઞમા	૩૮. તાવન્મહત્ત્વં પાંડિત્યમ્
૪. યદા કિંચિત્શોકંકુ	૨૨. સંતપ્તાયસિ	૩૯. વિશ્વામિત્ર પરાશરા
૫. શિરઃશાય સ્વર્ગાત્	૨૩. ભવન્તિ નત્રાસ્તરવઃ	'વૈરાગ્ય શતક'માંથી
૬. શક્યો વારયિતુમ્	૨૪. એતે સત્યુરુષાઃ	૪૦. ભોગા ન ભુક્તાભુઃ યમેવ
૭. હર્તૃયાતિ ન ગાંધરમ્	૨૫. ક્ષીરેણાત્મગતોદકાય	૪૧. આશા નામે નદી નોરથજલા
૮. કેયુરા ન વિભૂષયન્તિ	૨૬. પાપાન્નિવારમતિ	૪૨. ભીક્ષાશનં તદપિ
૯. દાક્ષિણ્યં સ્વજને	૨૭. રત્નેર્મહાર્હઃ	૪૩. ભોગે રોગભયં
૧૦. જાડયાંધિયો હરતિ	૨૮. નિન્દન્તુ નીતિનિપુણા	૪૪. આકાન્તમરણેન
૧૧. જયન્તિ તે સુકૃતિનઃ	૨૯. ખલ્વાટો દિવસેશ્વરસ્ય	૪૫. આદિત્યસ્ય ગતાગતં
૧૨. પ્રારભ્યતે ન ખદુ	૩૦. ગજભુજંગ	૪૬. વિદ્યા નાધિગતા
૧૩. દૌર્મન્ત્રાત્	૩૧. પત્રં નૈવ યદા કરીરવિટપે	૪૭. આયુર્વર્ષશતમ્
૧૪. સિંહઃ શિશુરપિ	૩૨. વને રણે શત્રુલાગ્નિમધ્યે	૪૮. ભક્તિર્ભવે
૧૫. યસ્યાસ્તિ વિત્તમ્	'શૃંગાર શતક'માંથી	૪૯. યાવત્ સ્વસ્થમિદ શઃ રં
૧૬. સત્યાડનૃતા ચ પરુષા	૩૩. શભ્યુસ્વયંભુઃ	૫૦. મહેશ્વરે વા જગતાઃ ધીશ્વરે.
૧૭. યદ્ધયાત્રા નિજભાલપદ્	૩૪. નુનં હિ તે કવિવરા	

પ્રશ્નપત્ર ૭ : અધિક ગોણ સંસ્કૃત :

Units : I કાલિદાસનું જીવન, કૃતિઓ અને સમય	૧૦ ગુણ
II અભિજ્ઞાન શાકુન્તલ-કથાઓ અંકવાર પરિચય	૧૦ ગુણ
III અભિજ્ઞાન શાકુન્તલનો સાહિત્યિક આસ્વાદ (અનુવાદ અને સંદર્ભ વાક્યોના પ્રશ્નોની અપેક્ષા નથી.)	૨૦ ગુણ
IV ભર્તૃહરિના પસંદ કરેલા શ્લોકોનો (અનુવાદ અને પૂર્વાપર સંદર્ભ)	૧૫ ગુણ
V ભર્તૃહરિના પસંદ કરેલા શ્લોકોનો આસ્વાદ.	૧૫ ગુણ